

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/201/2017
Identifikačné číslo spisu:	8415205301
Dátum vydania rozhodnutia:	26.04.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:8415205301.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu H. J., bývajúceho v X., štátny občan G., zastúpeného usadeným euroadvokátom Mgr. Mariánom Čupríkom, so sídlom v Košiciach, Poštová č. 8, proti žalovanému Finerg International, s.r.o., so sídlom v Starej Lesnej č. 157, zastúpenému JUDr. Antonom Hajdukovi, advokátom, so sídlom vo Vranove nad Topľou, Štúrova č. 101/5, o zaplatenie 118 584,88 eur s prísľ., vedenom na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 10 C 533/2015, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo 7. júla 2016 sp. zn. 12 Co 241/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Kežmarok (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením zo 17. septembra 2015 č. k. 10 C 533/2015-59 zastavil konanie vo veci a rozhodol o tom, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa návrhom zo 14. júla 2015 domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť sumu 118 584,88 eur spolu s úrokom z omeškania titulom nemožnosti plnenia z predchádzajúcej uzavretej zmluvy o budúcej zmluve o prevode vlastníctva nehnuteľností zo dňa 25. februára 2008. Žalobca v žalobe tvrdil, že na základe dohody o tom, že žalovaný v budúcnosti žalobcovi odpredá konkrétne nehnuteľnosti platil prostredníctvom ním poverených osôb kúpnu cenu za predmetné nehnuteľnosti formou zálohových platieb na základe faktúr vystavených žalovaným, no v dôsledku nemožnosti plnenia zo strany žalovaného mu vzniklo právo na vydanie tohto bezdôvodného obohatenia. Súd prvej inštancie zastavil konanie z dôvodu, že vo veci už bolo právoplatne rozhodnuté v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 8 C 329/2012. Tu sa žalobca domáhal vydania bezdôvodného obohatenia v sume 244 892,48 eur z dôvodu vrátenia peňažných prostriedkov poskytnutých žalovanému v rokoch 2008 a 2009. Súd žalobu zamietol z dôvodu, že zmluvy o budúcom prevode vlastníckeho práva boli absolútne neplatné, pričom žalobca nepreukázal vznik bezdôvodného obohatenia u žalovaného na jeho úkor. Navyše bola vznesená námietka premlčania nároku, a preto aj z toho dôvodu súd prvej inštancie žalobu zamietol, čo bolo neskôr aj potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 13. augusta 2014 č. k. 2 Co 267/2013-230. Vo veci

teda už bolo právoplatne meritórne rozhodnuté, a teda súd prvej inštancie rozhodol tak, ako je vyššie uvedené.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu uznesením zo 7. júla 2016 č. k. 12 Co 241/2015-80 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne, keď pre prekážku rozsúdenej veci konanie zastavil. Uviedol, že sa tu jedná o totožnosť účastníka konania, ako aj o skutkovú totožnosť nároku na vrátenie tvrdenej zloženej zálohy žalobcom v prospech žalovaného ako bolo v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 329/2012. Pre prekážku rozsúdenej veci preto nebolo aj podľa názoru odvolacieho súdu možné v konaní pokračovať. Stranám nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie dňa 28. septembra 2016, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Mal za to, že súdy vec nesprávne právne posúdili, nakoľko v danom prípade nie je daná totožnosť predmetu konania, právneho dôvodu a ani totožnosť skutkového stavu ako v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 329/2012. V odôvodnení svojho dovolania uviedol, že v rozhodnutí odvolacieho súdu absentuje riadne a preskúmateľné odôvodnenie, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces. S ohľadom na vyššie uvedené navrhol, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaný v o svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje so závermi súdov nižších inštancií, a preto žiada, aby dovolací súd predmetné dovolanie žalobcu odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala strana v stanovenej lehote (427 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť. Najvyšší súd na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) uvádza nasledovné:

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 319/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých

mimoriadnych opravných prostriedkoch.

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Pritom aj naďalej platí, že pre záver o prípustnosti dovolania z dôvodu zmätočnosti nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď napríklad rozhodnutia odvolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

13. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP a zároveň z § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP.

14. Podľa presvedčenia dovolateľa je jeho mimoriadny opravný prostriedok prípustný podľa § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03 a IV. ÚS 252/04).

16. Za porušenie práva na spravodlivý súdny proces nesprávnym procesným postupom súdu v zmysle § 420 písm. f/ CSP pokladá dovolateľ to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné.

17. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných

do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

18. Dovolateľ namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, I. ÚS 547/2016, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015).

19. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

20. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého uznesenia odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

21. Na podklade vyššie uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že dovolanie dovolateľa nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné.

22. V danom prípade žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP.

23. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

24. Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 však nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP); pod písm. a/ je uvedené aj uznesenie o zastavení konania.

25. Z citovaných ustanovení vyplýva, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu o zastavení konania, ktorú dovolateľ vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP, je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP.

26. Najvyšší súd preto dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné; z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP je irelevantné, či k žalobcom uvádzanému dôvodu prípustnosti došlo alebo nedošlo.

27. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.